

PSE-PSOEren erantzuna

1. Salakuntza ugari egiten diozue EIKERI. Horietako batzu aukeratu ditugu hemen.

a) EIKEk ez omen du egiaz eta benetan eskola publikorik nahi. Projektuan bertan non eta zertan agertzen da hori?

Euskal sozialistak azkeneko hainbat urte hauetan ikastolak zentru publiko bihurtzearen aldeko agertu izan gara behin eta berriro.

Egindako galderari dagokionez, uste dugu ez dela zuzena eta bai ia-ia maltzurra, baina hala ere erantzun egingo diogu.

Izan ere, Eusko Jaurlaritzak aurkezturiko Lege-Projektuak bi helburu ditu: lehenengoa eta behinena, EIKE organismo autonomo bat sortzea, eta bigarrena, ikastolen erregulapen juridikoa, bai EIKE organismo autonomoan sar litezkeenena eta orobat beren «status»arekin pribatuak bezala jarraitu nahi lezaketenena ere. Horregatik da, hain zuzen, sozialistok ez badugu eztabaidatzen «zertasuna», hau da, ikastola entitate publiko bihurtzeko prozesua, «nolatasuna» baizik, zeren EIKE organismo autonomo horren sorkuntzak nahi eta nahi ez publikotasunezko bi eskola-sareren antolamendura garamatzala iruditzen bait zaigu, eta horren ondorio ekonomikoak (dirua xahutzea), politikoak (eskola publiko zeharo bereiztea) eta sozialak (Euskal Herriko ikasleak bi sare desberdinetan banatzea) ez bait zaizkie mesedegarri ez ikastolari ez euskararen normalizazioari.

b) Sare autonomo baten muntaketa omen da EIKE. Zein sare-mota eta zergatik?

Hortaz, EIKE Lege-Projektuak paraleloan doazen eta inoiz elkartzen ez diren bi sare publiko sortu nahi ditu: transferitua izan den eskola, alde batetik, eta ikastola bezalako zentru pribatu bat bestetik, bigarren hau Komunitate Autonomoko gainerako irakaskuntza publikoko antolamendutik urrunduz sare publiko autonomo batean txertatzen delarik.

Sozialisten iritziz, eskola publikoak, nola desberdintasun ekonomikoen hala kulturalen konpontzailea izan behar du eta EIKE proiektuarekin egiten dena guztiz alderantzizkoa da, hain zuzen; zeren sakralizatu egiten bait du gutxi batzurentzat ikastolan irakaskuntza euskaraz hartzeko ahalbidea, gehiengoarentzat posibilitate hori urruneko gauza bat gertatzen den bitartean, gaur egun Eusko Jaurlaritzaren politikarekin gertatzen ari den bezala; hau da, ez duela aurrera eramaten A, B eta D sistemak ezartzeko plangintza bat eta indar sozialekiko kontzertazio bat. Transferitutako eskola publikoan euskararen eta euskarazko irakaskuntzaren prozesua erabide planifikatu batean eta irakasleen, gurasoen, sindikatuen, etab.en laguntzarekin eramateko moduan alegia, eta ez aldebakartasunez uneon Eusko Jaurlaritzatik eramaten ari den bezala, guzti horrek ondorioz irakaslegoaren, ikasleen, etab.en artean sortzen dituen disfuntzioekin.

c) Projektu honek gestio demokratikoa ukatu egiten omen du. Zertan?

Ez da EIKE Lege-Projektuak organo demokratikoak ezartzen ez dituelako, zeren aipatzen bait dira bertan Zuzendaritza-Konseilua, Irakasle-Batza, Junta ekonomikoa, etab., baina hala ere ahalmen kondarrak ematen zaizkie beroriei LOECE (Ley Orgánica de Centros Escolares) delakoan xedatzen denaren kontra, organismo hauek kompetentziarik gabe utzi eta Batzarre Nagusiari esleitzeko, non berehala ikusiko dugun bezala gurasoek gehiengo absolutua bait dute. Beste aldetik, figura berri bat sortzen da, Personal-Batzordearena, Projektuko lehen xedapen gehigarriaren beraren kontra dagoena hain zuzen ere.

d) Zer eritzi duzue EIKEk gurasoei ematen dien eginkizun juridikoaz?

Eskola-komunitateko zuzendaritzako organoei kompetentziak kentzean, badirudi Eusko Jaurlaritzak bere Lege-Projektuarekin ikastolen antolamendu demokratikoari kontserbadore-izaerako edukin ideologiko bortitz bat erantsi nahi diola; izan ere, gurasoen esku uzten bait ditu ikastoletan burutu daitezkeen erabaki guztiak, ikasleei, irakasleei, udal-ordezkariei eta pertsonal ez-irakasleari indarrean dirauen ordenamendu juridikoan errekonozitzen zaizkien ahalmen legitimoak ere ukatuz. Eta horrela gertatzen zaigu, gurasoek, projektu hori dela medio, pertsonal irakaslearen eta ez-irakaslearen doble ordezkari dituztela Batzarre Nagusian eta ikasleek eta udal-ordezkariek ezin gaindi dezaketela Batzarre Nagusian pertsonal irakaslearen eta ez-irakaslearen heren bat hurrenez hurren.

2. Bi sare mantentzearen edo sortzearen aurka zaudete, diskriminazio-iturri direla eta.

a) Ikastolaren eta transferituen «convergencia» delakoaz mintzo zarete. Zer da «convergencia» hori? Zertan desberdintzen da integraziotik? «Convergencia» horren arabera, noiz bateratuko lirateke eskola transferituak eta ikastola? Noiz eta nola?

Guk elkarbatzeaz hitzegiten dugu, zeren orain arte paraleloan joan diren bi sareek batzera iritsi behar dutela ulertzen bait dugu.

Gaur egun bereizketa fisiko, ideologiko eta ekonomiko bat ematen da eskola transferituaren eta ikastolaren artean. Egiaz Euskadirekin benetan tirandurarik eta xifridurarik gabeko herri plural, jasanbera eta bertan elkarbizitza gauza arrunta litzatekeeneko bat egin nahi baldin bada, hezkuntza elementu klabe bat dugu prozesu honetan, eta euskararen eta euskarazko irakaskuntzak, bigarren kasu honetan hautabide pertsonalak errespetatuz, transferitutako eskola publikoaren eta ikastolaren arteko elkarbatusneko prozesu baterantz jo behar du, maximalismorik gabe, zeren sozialiston ustetan prozesu hau geldia eta zaila izango bait da, era-

gozpen politiko, ekonomiko, etab.ekin. Eta, jakina, EIKE proiektuak ez du faboratzen ez elkarbatzea eta ez integrazioa.

Sozialistok ez gara egon Eusko Jaurlaritzak landutako proiektuaren kontra soilik kontra egoteagatik, baizik eta orain artekoan azaldu ditugun arrazoi guztiez gainera lege-projektu alternatibo artikulatu eta estrukturatu bat landu eta Eusko Parlamentura aurkeztu dugu hain zuzen ere, non ez dugun beharrezkotzat ematen EIKE bezalako organismo autonomo baten sorkuntzarik, «integrazioko batzorde» baten sorkuntza baizik, Eusko Jaurlaritzaren Hezkuntza Saileko ordezkariak, ikastolen federazioetako ordezkariak, sektoreko sindikatuen ordezkariak eta OHOk ikuskatzaile teknikoak osatua egongo litzatekeena alegia. Integrazioko batzorde hau izango da integratu beharreko ikastolen zerrenda, lehentasuneko ordena eta kalendarioa elaboratuko dituen, udal bakoitzeko eskola-postuen beharren plangintzaren eta programazioaren arabera eta aurrekontuetako baliagarritasunei eta aurrikuspeni begiraturaz.

b) Euskal Eskola Publikoaren arazoan *euskal* horrek enbarrago egiten dizuela uste du abertzale askok. Zer ulertzen duzue *euskal* horrekin? Euskal Eskola Publikoan zeintzu lirateke Euskararen eta Euskal Kulturaren lekuak? Eskolak Euskal Herrian publiko izateko *euskal eskola* izan behar duela uste al duzue? (Ahalik eta zehatzen erantzun, mese-dez).

Egiten diren galderak halako laborria sortu behar lidakete, baina euskaldunak abertzaleak bakarrik direla pentsatzen duen euskal biztanleriaren sektoreari zuzenduak edo hobeto esateko sektore horrentzat pentsatuak daudela uste dut.

Alabaina, gu gehiago kezkatzen gaitu «Euskal»-en edukinak «Euskal» edukitzaileak baino, eta horrela benetan arduratzen gaituena, irakaskuntza publikoaren aldean pribatuak askoz gehiago sustatu nahi izatea edo eskola publikoa bi eskola-saretan banatu nahi izatea da.

Horregatik, euskal eskola publikoak, gure eritzian, eskola integratzailea izan behar du eta ez bereizlea, elebiduna eta demo-

kratikoa, marginatuen, hau da zentru pribatuak ordaindu ezin ditzaketenen eskolaren irudiarekin hautsiko duena; hitz batean esateko ez dadila izan desberdintasun sozialak betierekotuko dituen eskola bat, zeren oso «Euskal» izanda ere, hau da, kontzeptu aberzale batetik begiratuta, benetan eskola kontserbadore bat baldin bada, eskola marginal bat, ziur egon guk ez dugula gisa horretako eskolarik apoiatuko, eta ez dugu egingo ezta eskola ideologia politiko baten funtzioan instrumentalizatu nahi baldin bada ere. Horretxegatik defendatzen dugu eskola pluralista bat.

Euskararen eta euskal kulturaren lekuak garrantzitsu eta integratzailea izan behar du euskal eskola publikoaren barruan; zeren ez baita ahaztu behar euskararen erabileraren normalizazioa ez dela egingo larderiekin, konbentzimenduekin baizik, eta batzuek uste dutenaren kontra, prest gaude euskara ez dadin monopolio bat edo talde abertzaleek instrumentalizatu izan, Alderdi Sozialistaren kontrako edo pentsakera abertzalearekin bat ez datuzenen kontrako arma jaurtigarri bat bezala, nahiz eta pentsakera hori kontserbadorea edo erradikala izan.

Elkarren artean zubiak ezarri eta hitzegin egin behar da; eseri eta eztabaidatu; batzuetan akordiotara iritsiko gara eta bestetan adosezintasunak emango dira, baina elkarren ulerpeneko giro batean beti ere.

Euskararen salbazioa talde politiko eta sozialen arteko akordio handi batetik pasatzen da eta arazo honetan alderdi sozialista elementu klabea da.

3. EIKE dela eta problema juridikoak aipatzen dituzue behin eta berriz: ikastolak estatutu publikoa hartzeko izan ditzakeenak, irakasleak funtzionari izateko izan ditzakeenak, etc. Lege-biabilitatea ukatzen diozue EIKERI. Bestalde, Madrilen agintean zaudete. Zer ari zarete egiten eta zer egingo duzue «ikastolen problema juridikoak» lehenbailehen bideratzeko? Noiz eta zertan aldatu behar duzue «Estatuto de Centros» delako hori?

Bistan dago Autonomi Estatutua errespetatu eta Konstituzioari

men egiten diotenen egungo ordenamendu juridikoak dituen lege-eremuen barruan egikaritu behar ditzutela beren iharduera politikoak eta, beraz, ezin daitezkeela legeak apetzaz salta. Eta zentzu honetan, EIKE projektua LOECEko artikulua frankorekin kontratar bizian aurkitzen da, ikastoletako eskola-komunitatearen zuzendaritzako organoei dagozkien guztiekin funtsean. Ez da EIKeri bideragarritasuna ukatzen diogulako, berorren edukin politikoaren kontra gaudelako baizik, gorago agertu dugun guztiarengatik alegia. Horregatik, ikastolak sare publikoaren baitan sartzearen etorkizunari buruzko akordio politikoren bat emango balitz, salbatu ahalko lirateke egungo ordenamendu konstituzionalarekin ados egoteko izaera juridikoko eragozpenak lituzketen gaiak.

Irakasleentzat honako formula hauxe proposatzen dugu:

Egungo maisuek eta andereñoek gorde ditzatela beren lanpostuak eta irits daitezela funtzionari publiko izatera Estatuko Administrazioaren eta Eusko Jaurlaritzaren arteko akordio baten bidez, zeinaren ondorioz honek oposizio hertsietarako deia egingo bait luke hiru urteko denboraldian.

4. Zuen ustetan, presa gehiegiz dabil EIKE, ez dago aski heldua. Gainerako oposizioak berandu eta beranduegi datorrela uste bide du.

Zergatik dator goizegi eta zertan dago gutxiegi heldurik?

Guk ez dugu esan projektua heldugabea denik edo beranduegi datorrenik, soilik esaten dugu ez gaudela ados berorren filosofiarekin eta, beraz, beharrezkoa dela arazoari buruzko elkarriketak mantentzea.

(Euskaratzailea: *Gotzon Nazabal*)